

Sèrie 3

CONSIDERACIONS GENERALS SOBRE LA CORRECCIÓ

La finalitat dels exàmens per a majors de vint-i-cinc anys és comprovar, d'una banda, el grau de coneixement sobre una matèria, en aquest cas història, i, de l'altra, la competència i destresa en les capacitats de raonament, d'exposició, de síntesi, de redacció i totes aquelles que són necessàries per començar una carrera universitària.

La correcció de l'examen, per tant, ha de tenir en compte aquests dos paràmetres: incloure com a criteris de valoració tant el coneixement del que es pregunta com la manera com es respon i s'exposa, no valorant-ho per separat, sinó en conjunt, lligat, de manera harmònica. En definitiva, comprovar quin grau de maduresa intel·lectual té la persona que s'examina i corregir la prova en funció d'aquest fet.

Pel que fa al coneixement històric, el corrector ha de valorar, segons el seu criteri i com a expert, de quina manera l'examinand respon uns quants elements que caracteritzen el fet històric que es demana, com el situa cronològicament, com n'exposa els trets principals i com sap descobrir el joc de les causalitats i la lògica dels esdeveniments.

Però, a més, ha de valorar, alhora, si l'examinand ha entès el que se li pregunta, de quina manera expositiva i raonada respon i quin grau té de coherent, clar i concís l'examen com a text.

Per tant, i com a criteris de correcció, volem apel·lar a la reconeguda capacitat de l'examinador per actuar d'una manera lliure per tal de ponderar tots aquestes reflexions i plasmar-ho en la valoració que faci de cada un dels exàmens.

La prova té dues parts. La primera part parteix d'un fet contemporani i cal que respongui les preguntes que es fan. El criteri és que conegui un tema actual i la seva base històrica. La segona part l'examinand només pot contestar tres de les cinc preguntes de l'examen.

En cap cas heu de corregir i valorar si n'hagués respòs més de tres. Creiem que com a criteri a seguir, en aquest cas, seria la d'anar corregint fins arribar a la tercera i deixar les altres dues o una de més sense nota.

PRIMERA PART

Llegiu els textos A i B i responeu a les tres preguntes següents (4 punts)

1) Resumiu la situació de l'Amèrica Llatina que descriu el text A. (1 punt)

La realitat econòmica de molts països era de dependència, bosses de pobresa i estats amb un deute incontrolable. Aquesta visió no deixa de ser la que emanava de la realitat mundial entre un centre ric i una perifèria empobrida i endeutada. I en aquesta situació es trobava l'Amèrica Llatina que dibuixa el discurs d'Allende. A més s'ajuntava al neocolonialisme nord-americà, les tensions generades per la guerra freda que feia del continent llatinoamericà un lloc de controvèrsia i de violència política.

2) Quina és la situació de l'Amèrica Llatina en l'actualitat segons el text B? (1 punt)

Amèrica Llatina s'ha convertit en un continent emergent, un mercat d'expansió i de desenvolupament econòmic. La seva situació geogràfica, el mercat amb d'altres economies emergents com les asiàtiques, han fet que de la perifèria en que es trobava passés a esdevenir un dels centres de l'economia mundial. I això com a conseqüència de les transformacions econòmiques i polítiques que alguns països de la zona han experimentat. Avui dia, i gràcies a

aquest desenvolupament, ja podem considerar a certs països –com Brasil, per exemple–, com veritables líders regional i una potència que va escalant posicions en el rànking de països més desenvolupats

3) Descriu la divisió del món en països rics i pobres que s'ha fet al llarg de la història, l'origen del procés i el concepte de Tercer Món. (2 punts)

Aquí l'examinand ho pot abordar de moltes maneres i el corrector ha de mirar que l'explicació sigui coherent històricament. El concepte de Tercer Món, que ve de l'analogia amb el tercer estat de la revolució francesa, va tenir èxit per mostrar una realitat mundial: l'existència d'un centre econòmic ric i una perifèria empobrida i al servei d'aquest centre. Aquesta realitat de dependència arrencaria de la mateixa expansió del capitalisme, de la mundialització del sistema i de la manera com cada zona del món va situar-se en l'ordre mundial capitalista. Mentre unes zones tenien uns processos d'industrialització, s'enriquien mitjançant el comerç i dominaven el capital financer, d'altres zones passaven a dependre econòmicament d'aquest centre ric amb l'especialització en el subministrament de matèries primeres o productes agrícoles d'exportació. Aquest fenomen que acabem de descriure s'implementaria amb el domini polític a través del colonialisme i l'imperialisme en un primer estadi, per passar al neocolonialisme un cop hi va haver processos de descolonització..

SEGONA PART

Responeu a TRES de les cinc qüestions següents. (6 punts; 2 punts cadascuna)

1) Expliqueu què significa l'afirmació «tots som iguals davant de la llei» i per quins motius el liberalisme la va formular.

Aquesta expressió significa un dels preceptes fonamentals de la revolució francesa, la igualtat, sobre la qual es basa la doctrina liberal i els preceptes democràtics. No cal dir que els motius que van portar a formular-ho pel liberalisme fou la lluita contra la societat de l'Antic Règim, estamental, on les classes nobiliàries pel sol fet de ser-ho ja tenien uns avantatges socials, fiscals i polítics. L'atac contra les bases jurídiques i polítiques de l'Antic Règim es fonamentava precisament amb el trencament d'aquesta jerarquització. La burgesia emergent necessitava destruir aquest estat de coses per poder assegurar-se el predomini social i polític que conquerirà amb les revolucions liberals a partir de finals del segle XVIII i el segle XIX.

Puntuació: caldria tenir en compte que el grau de valoració de la pregunta seria màxima si es donen en la resposta els referents històrics del liberalisme quan aquest principi jurídic-polític va ser formulat, encara que es posin exemples que arribin fins a l'actualitat. Si aquesta pregunta només es contesta en base a casos actuals i mediàtics i la resposta no fa cap referència històrica, no es pot valorar de cap de les maneres.

2) Enumereu cinc característiques compartides pel règim nazi alemany i el règim feixista italià.

L'examinand pot enfocar-ho assenyalant elements que caracteritzen el règim feixista i nazi: culte a la personalitat, repressió, estat autoritari, creació d'un entramat institucional i de lleure seguidor de la cultura nazi-feixista; paper central del partit feixista o nazi; colonialisme; anticomunisme i tants d'altres. O pot enfocar-ho a nivell més ideològic ressaltant que com a règim polític trenca amb el sistema democràtic representatiu i parlamentari, mitjançant l'ús de formulacions corporativistes i estatistes; que l'Estat com a representació de la Nació intervé i

configura l'economia, la política i la vida social; que apareix una jerarquització de dalt a baix que parteix de la preeminència del líder, del cabdill; que com a filosofia política, pretén la superació del conflicte de classes, així com del debat entre capitalisme i socialisme; que es tracta d'un pensament totalitari que situa l'individu explícitament sotmès a una moral i una actuació col·lectives, que es justifiquen com a destil·lació de la vertadera ànima del poble nacional i la seva missió a complir al món; que la identitat nacional tendeix a construir-se des de consideracions racials i una voluntat d'afirmació envers els elements febles de la pròpia nacionalitat o, més encara, front els pobles veïns, considerats inferiors i enemics.

Puntuació: com a guia es pot establir que dels dos punts totals de la puntuació d'aquesta pregunta, un punt correspon a l'enumeració de les cinc característiques que es demanen. Si se'n posen dues o menys de dues, aquest punt es perd. L'altre punt, fins arribar a dos, ha de permetre valorar qualitativament les característiques que l'examinand ha considerat.

3) Expliqueu breument la Guerra del Vietnam i relacioneu-la amb la guerra freda.

La Guerra del Vietnam comprèn des de mitjans dels anys cinquanta fins el 1975-1976. Una lluita entre el Vietnam del Sud (República del Vietnam), ajudada pels Estats Units, i el Vietnam del Nord (República Democràtica del Vietnam), comunista i ajudada per la Xina i la URSS. Fou un conflicte típicament anticolonial, de resistència del poble vietnamita primer contra els francesos que tenien el país com a colònia i, posteriorment, contra els Estats Units que van heretar el conflicte perquè no volien que el país caigués en l'òrbita comunista. A partir d'aquí és una de les representacions més clares de la Guerra Freda, nom que defineix el conflicte político-ideològic que té lloc des de la fi de la Segona Guerra Mundial, el 1945, fins a la caiguda del Mur de Berlín, el 1989, entre el bloc occidental i capitalista liderat pels Estats Units i el bloc oriental i comunista liderat per la Unió Soviètica. La denominació de guerra estaria formulada perquè va significar un enfrontament a tots nivells, ideològic, polític, econòmic, social, militar, tecnològic, propagandístic i esportiu, mentre que era qualificada de freda perquè els dos principals contrincants no es van enfrontar mai directament. Aquestes grans potències es van limitar a actuar com a eixos d'influència sobre el poder de molts països al món que es convertien en satèl·lits i aliats d'ells. Llavors serien en el marc territorial d'aquests països on tindrien lloc els enfrontaments armats –"guerra calenta"– derivats de l'antagonisme entre els principals, com és el cas de la Guerra del Vietnam.

Puntuació: la qüestió està ben resolta quan es defineix mínimament què va ser la guerra del Vietnam i com es relaciona amb la guerra freda. Si només es parla d'un d'aquests fenòmens, cal valorar-ho amb la meitat de la puntuació.

4) Relacioneu cada personatge amb un dels fets històrics següents i escriviu el número corresponent en les caselles de la columna de la dreta

Fidel Castro	Revolució Cubana
Mikhaïl Gorbatxov	Perestroika
Charles De Gaulle	Cap de la resistència francesa
Abraham Lincoln	Guerra de Secessió americana
Mohandas K. Gandhi	Independència de l'Índia
Nelson R. Mandela	Líder antiapartheid

Puntuació: l'enumeració correcta dels personatges serien els dos punts i amb un d'equivocat seria un punt. A partir d'aquí no es valoraria la pregunta.

5) Enumereu quatre conseqüències de l'atemptat a les Torres Bessones del World Trade Center de Nova York, l'11 de setembre de 2001, des del punt de vista de la política internacional.

Pregunta que pot ser contestada de moltes maneres. Es pot fer esment a l'inici de la contraofensiva americana per anar contra el terrorisme que porta a una escalada bèl·lica amb la invasió d'Afganistan i d'Irak, amb la mentida, en aquest últim cas, sobre les armes de destrucció massives i amb poc consens mundial. Es pot parlar sobre la divisió del món, tal i com alguns autors la defineixen, com un "xoc de civilitzacions" que té confrontats el món islàmic radical amb les democràcies occidentals. Es pot tractar a tot el paquet legislatiu antiterrorista nord-americà adoptat durant aquests anys sobre detenció de sospitosos, incomunicació, liberalització d'escoltes telefòniques, etc. També l'examinand es pot referir a la situació sense control del poder judicial dels presos de Guantánamo. O pot assenyalar la "guerra bruta" en la invasió d'Irak amb la certesa de maltractes i vexacions, etc. També es pot fer referència a d'altres episodis terroristes com l'11 M de Madrid.

Puntuació: En qualsevol cas, s'ha de valorar si l'examen té la maduresa suficient a l'enumerar i posar en relació un seguit de fets històrics que han estat causats pel fet terrorista de l'11 de setembre de 2001, però que han seguit una lògica pròpia en els esdeveniments. Com a guia es pot establir que els dos punts totals de la puntuació d'aquesta pregunta només s'atorguen si s'han exposat quatre conseqüències; si només se'n donen tres, la puntuació seria 1,5; si se'n posen dues, seria 1 i, si se'n posa només una, seria 0,50.